

Analyse af organisering af arbejdsområdet genetiske resurser i Fødevarerministeriet

Fødevarerministeriet 18. januar 2007

1. Indledning	3
2. Formål med analysen.....	4
3. Nuværende opgavefordeling, resurseforbrug og finansiering.....	5
3.1. Områdets organisering i Fødevareministeriet	5
3.1.1. Institutionernes arbejdsfelt.....	6
3.1.2. Specifikke arbejdsopgaver og tilknyttede resurser	8
3.2. Finansiering til områdets varetagelse i ministeriet	11
4. Eksterne samarbejdspartnere.....	12
5. Forventninger til opgavekarakter og -mængde i de kommende år	14
6. Analyse og anbefaling til ny organisering.....	17
6.1. Nuværende organisering	17
6.2. Forslag til ny organisering	18
6.2.1. Beskrivelse af og begrundelse for ny organisering	18
6.2.2. Overflytning af opgaver og resurser	21
6.2.3. Implementering og udarbejdelse af strategi for området	22
BILAG 1.....	24

Rapporten er udarbejdet af en projektgruppe bestående af: Finn Clemmensen, Plantedirektoratet; Lars Landbo, Plantedirektoratet; Michael Knudsen, Direktoratet for FødevareErhverv; Dorrit Krabbe, Departementet; Jette Petersen, Departementet (Projektejer) og Henry Damsgaard Lanng, Departementet (Projektleder). Endvidere har medarbejdere ved Danmarks JordbrugsForskning og andre medarbejdere ved Direktoratet for FødevareErhverv bidraget til udarbejdelsen af rapporten. Projektbeskrivelse for arbejdet er vedlagt i bilag 6.

1. Indledning

Bevarelsen af den genetiske variation hos såvel planter såvel som hos dyr er central set ud fra en række hensyn. Det gælder i forhold til at sikre en stabil fødevarereproduktion, sikre en mangfoldig natur (biodiversitet) samt også i forhold til kulturhistoriske hensyn. Det er også ud fra disse hensyn, at Danmark har tiltrådt og ratificeret en række internationale aftaler, som forpligtiger til at arbejde for at bevare og styrke den biologiske mangfoldighed. De væsentligste er Konventionen om den biologiske mangfoldighed (biodiversitetskonventionen), som trådte i kraft i 1993, og FAO's¹ internationale traktat for jordbrugets plantegenetiske resurser, der trådte i kraft i 2004.

Nutidens moderne landbrug har betydet en specialisering i avlen inden for højtydende plantesorter og husdyrracer, der kan gøre produktionen mere sårbar overfor sygdomme. Bevaring af gener fra planter og dyr, der i en produktionsmæssig sammenhæng ikke er så interessante, kan her være overordentlig vigtig, idet generne herfra kan vise sig at have vigtige egenskaber overfor opståede sygdomme, og derfor kritiske at have til rådighed i et videre forædlingsarbejde. Ligeledes kan en række andre egenskaber være til stede i gener fra gamle sorter og racer, f.eks. evne til bedre at kunne modstå kulde eller varme, og disse egenskaber vil gennem moderne forædlingsarbejde (indkrydsning og på sigt GMO-teknik) kunne udgøre en stor resurse for plante- og husdyravlen.

I Danmark varetages arbejdet med at bevare og udvikle den genetiske mangfoldighed i fællesskab af Miljøministeriet og Fødevarerministeriet, ligesom der på området er et væsentligt nordisk og EU/internationalt samarbejde. Miljøministeriet varetager området i relation til skovplanter og vilde dyre- og plantearter, mens Fødevarerministeriet varetager området i relation til husdyr, fisk og domesticerede planter (dyrkede planter). Omfanget af arbejdet på det fiskegenetiske område har hidtil været ganske begrænset. Denne analyse fokuserer derfor på opgavevaretagelsen på det plante- og husdyrgenetiske område.

Arbejdet består dels af de praktiske aktiviteter med at registrere, beskrive og bevare de genetiske resurser. Bevaringen sker for kulturplanternes vedkommende i stor udstrækning i Nordisk Genbank, som er en fællesnordisk institution under Nordisk Ministerråd samt i mindre omfang i nationale samlinger (bl.a. hos Danmarks JordbrugsForskning (DJF)). For husdyr sker bevaringen nationalt, dels gennem sædbanker, dels gennem støtte til avlere af gamle husdyrracer og avls- og bevaringsforeninger. Bevaringen af de vilde planters og skovplanternes genetiske resurser sker typisk ved *in situ* bevaring (bevaring på voksestedet).

Der er endvidere en række administrative og lovgivningsmæssige opgaver knyttet til genresurseområdet. Fødevarerministeriet har etableret to støtteordninger, der dels støtter avlere af bevarelsesværdige husdyr samt tilknyttede avlsforeninger og dels ordning, som støtter demonstrationsprojekter med plantegenetiske resurser.

¹ De Forenede Nationers Fødevarer- og Landbrugsorganisation.

Parallelt med de nationale og nordiske arbejdsopgaver på området for genetiske resurser har Fødevarerministeriet en række opgaver i internationalt regi. Alle lande, herunder Danmark, har i deres forsknings- og forædlingsprogrammer behov for at få adgang til genetiske resurser, der findes udenfor landets egne grænser. Det er en medvirkende årsag til, at der er et udstrakt internationalt samarbejde på genresurseområdet, især hvad angår de plantegenetiske resurser. Der er således løbende behov for at fastlægge den danske holdning til spørgsmål, der drøftes i f.eks. FAO eller i EU.

2. Formål med analysen

Der er en række fælles problemstillinger indenfor Fødevarerministeriets arbejde med henholdsvis plantegenetiske- og husdyr genetiske resurser. Det gælder såvel proceduremæssige forhold i det nordiske/internationale samarbejde som mere fagligt specifikke spørgsmål som for eksempel ejerskab til og anvendelse af de genetiske resurser. De nordiske og internationale erfaringer, der på dansk plan er høstet på plantesiden, vil med fordel kunne benyttes i kommende arbejde på husdyrsiden, og dermed effektivisere indsatsen her.

Tidligere har interessentkredsen (avlerorganisationer, m.v.) på hhv. plantesiden og husdyrsiden på nationalt plan kun i begrænset omfang været overlappende. Der kan dog i stigende grad identificeres sammenfald i interessentkredsen for de to faglige grene, og dette sammenfald må i de kommende år forventes at ville forekomme mere hyppigt, blandt andet som en følge af den forestående proces omkring en mulig international aftale for forvaltningen af de husdyr genetiske resurser. Blandt andet som følge heraf vil interessenterne have en forventning om en forholdsvis ensartet myndighedsudøvelse/administration på de to områder. For nuværende er der ikke formaliseret samarbejde mellem de to udvalg på hhv. plante og husdyrsiden, som er nedsat på Fødevarerministeriets ressort.

Før 1. juli 2005 var de to faglige områder på det genetiske felt, planter og husdyr, delt mellem to kontorer i departementet, men blev herefter samlet i departementets kontor 2.2. (Kontoret for bæredygtighed og landbrug/miljø). Der er nu behov for at analysere mulighederne for en ændret og mere hensigtsmæssig organisering af arbejdsområdet på direktorat/institutionsniveau i Fødevarerministeriet, der kan effektivisere opgavevaretagelsen på området yderligere.

Formålet med projektet er med udgangspunkt i ovenstående at analysere, hvordan opgavevaretagelsen på arbejdsområdet organiseres bedst muligt med henblik på at kunne håndtere forventede fremtidige udfordringer. Endvidere skal undersøges, om den nuværende struktur for rådgivende udvalg på plante- og husdyrområdet og tilhørende sekretariatsbetjening er hensigtsmæssig. En ligeledes vigtig præmis for at analysere behovet for en ændret organisering er overflytningen af DJF til Aarhus Universitet som følge af sektorforskningsreformen.

På baggrund heraf skal opstilles forslag til ny organisering af arbejdsområdet genetiske resurser i Fødevareministeriet, herunder eventuel konkret omflytning af arbejdsopgaver. Den nye organiseringsmodel skal sikre en effektiv organisering af området, der kan honorere de politiske, administrative og faglige udfordringer, der er – og vil komme – på området.

3. Nuværende opgavefordeling, resurseforbrug og finansiering

3.1. Områdets organisering i Fødevareministeriet

Arbejdsfeltet genetiske resurser hos planter og husdyr varetages af i alt fire institutioner i Fødevareministeriet. Det er:

- Departementet, 2. afdeling, 2. kontor
- Plantedirektoratet
- Direktoratet for FødevareErhverv (DFFE)
- Danmarks JordbrugsForskning (DJF) (Pr. 1. januar 2007 fakultet under Aarhus Universitet)

For nærmere beskrivelse af institutionernes arbejdsfelt, se afsnit 3.1.1. nedenfor og efterfølgende tabel 1.

Inden for ministeriets område er der nedsat to udvalg:

- Udvalget for Plantegenetiske resurser
Udvalget er rådgivende for fødevareministeren og for Plantedirektoratet i spørgsmål om bevarelse og udnyttelse af plantegenetiske resurser i jordbruget og om dansk deltagelse i internationalt samarbejde herom, herunder arbejdet i Nordisk Genbank.
- Udvalget til Bevarelse af Genresurser hos Danske Husdyr (Genresurseudvalget).
Udvalget varetager på vegne af fødevareministeren den overordnede koordinering af bevaringsarbejdet vedrørende genresurser hos danske husdyr, og giver indstilling om støtte til avlere i form af dyretilskud og støtte til avls- og bevaringsforeninger, samt rådgiver departement/minister i husdyrgenetiske spørgsmål.

Endvidere er der til Fødevareministeriets 3-årige projekt om jordbrugets plantegenetiske resurser nedsat:

- Styregruppen for Fødevareministeriets projekt om jordbrugets plantegenetiske resurser 2005-2007
Ministeriet har i 2004 fået udarbejdet en strategi for det plantegenetiske område og har med udgangspunkt i denne lavet ”Handlingsplan for jordbrugets plantegenetiske resurser 2005-2007”. Handlingsplanen har som et hovedelement at sikre på Fødevareministeriets ressort, at Danmark lever op til sine internationale forpligtigelser

på området, blandt andet FAOs internationale traktat for plantegenetiske resurser. Handlingsplanen består af såvel en række myndighedsrelaterede opgaver, som en række mere forsknings-/udviklings-orienterede opgaver. Sidstnævnte gennemføres via et tre-årigt forsknings- og udredningsprojekt, til hvis gennemførelse ovennævnte styregruppe er nedsat.

Endvidere er der inden for ministeriet etableret tre støtteordninger på området:

- Støtte til demonstrationsprojekter om plantegenetiske resurser²

Der kan ydes støtte til såvel frøformerede, som vegetativt formerede planter. De frøformerede omfatter kornsorter der er eller kan blive registreret i Nordisk Genbank. Formålet er først og fremmest at få screenet genpuljen for egnede sorter til bæredygtig udnyttelse i miljøfølsomme områder, og demonstrere de egnede sorter med henblik på udbredelse i miljøvenlig og økologisk drift. De vegetativt formerede planter omfatter frugttræer, bærbuske, visse grøntsager, nødder og humle med det formål at bidrage til bevaringen og udbrede kendskabet gennem demonstration. Planterne skal være eller kan blive registreret i Nordisk Genbank, Pometet eller hos DJF. Desuden er det et væsentligt formål at få undersøgt brugsegenskaber og egnethed til fødevarer.

- Støtte til avlere af bevaringsværdige husdyr³

Dyretilskud ydes til private personer eller offentlige institutioner, som er ejere af bevaringsværdige dyr af gamle danske husdyrracer, og som af Genresurseudvalget kan godkendes som værende en del af det koordinerende avlsarbejde for bevarelse af den pågældende race. Det er en forudsætning, at tilskudsmodtager indgår en femårig samarbejdsaftale med Genresurseudvalget.

- Støtte til avls- og bevaringsforeninger vedrørende gamle husdyr⁴

Der kan ydes tilskud til avls- og raceforeninger, der bidrager til bevaring af gamle danske husdyrracer, forudsat at disse foreninger forudgående har lavet en samarbejdsaftale med Genresurseudvalget.

3.1.1. Institutionernes arbejdsfelt

Arbejdsdelingen mellem Fødevarerministeriets fire institutioner⁵ på det plante- og husdyrgenetiske område er beskrevet nedenfor. En mere detaljeret beskrivelse af de enkelte institutioners aktiviteter findes i bilag 1.

Departementet

² Jf. Bekendtgørelse nr. 1319 af 14. december 2005 om tilskud til demonstrationsprojekter om bevaring og bæredygtig udnyttelse af plantegenetiske resurser for jordbrug og fødevarer

³ Jf. Bekendtgørelse nr. 1177 af 8. december 2005 om tilskud til bevaring af husdyrgenetiske resurser.

⁴ Jf. Bekendtgørelse nr. 1177 af 8. december 2005 om tilskud til bevaring af husdyrgenetiske resurser.

⁵ Pr. 1. januar 2007 er DJF overflyttet til Aarhus Universitet.

Departementet forestår og koordinerer den overordnede politikudvikling og ministerbetjening på området, og er endvidere klageinstans ved indgivelse af eventuelle klager på området.

Plantedirektoratet

Plantedirektoratet har rådgivende funktion overfor departementet i plantegenetiske spørgsmål, det være sig både i spørgsmål af national, nordisk, EU eller international (typisk FAO) sammenhæng og deltager følgelig heraf i en række nordiske/EU/internationale samarbejdsfora på området. Plantedirektoratet udarbejder endvidere udkast til ministersvar til Folketing, borgere, m.v. samt udformer diverse redegørelser til ministeren (ministerbetjening). Samtidig varetager Plantedirektoratet sekretariatsfunktionen for Udvalget for Plantegenetiske resurser samt for Styregruppen vedr. Fødevarerministeriets 3-årige projekt om plantegenetiske resurser. Sluttelig har direktoratet en rådgivende funktion i forvaltningen af støtteordningen for demonstrationsprojekter om plantegenetiske resurser. For at kunne varetage disse funktioner har Plantedirektoratet tæt kontakt med forskere på DJF, der understøtter med faglige vurderinger og indspil.

Direktoratet for FødevarerErhverv (DFFE)

DFFE foretager støtteudbetaling for områdets tre støtteordninger. Mens arbejdet med udbetaling på de to støtteordninger vedrørende husdyr kun er af mindre omfang for DFFE (idet indstilling og kontrol med at støtten anvendes korrekt, m.v. foretages af Genresurseudvalgets sekretariat), er omfanget af administrationen af demonstrationsordningen for plantegenetiske resurser relativt større. Arbejdet indebærer for DFFE på plantesiden tilretning af udbetalingsanmodninger⁶, kontrol/tilsyn, deltagelse i det overordnede arbejde på det plantegenetiske område, løbende konsultationer/rådgivning med/af tilsagnshavere, kommende ansøgere og div. interesserede.

DFFE har forestået udarbejdelse af de bekendtgørelser, der danner grundlag for de tre støtteordninger. Endvidere varetager DFFE administration og udbetaling af bevillingen til Genresurseudvalget. Sluttelig forestår direktoratet koordinering af udarbejdelse af ministersvar og redegørelser på husdyr-området (ministerbetjening). Denne funktion begrænser sig dog i de fleste tilfælde til, at spørgsmål/bestilling fra departementet videreformidles til sekretariatet for Genresurseudvalget på DJF, som på vegne af udvalget udarbejder svar/redegørelse. Det følger af, at Genresurseudvalget og det knyttede sekretariat på DJF har rådgivende funktion overfor departementet i husdyr genetiske spørgsmål.

Danmarks JordbrugsForskning (DJF)

DJF har opgaver både på det plantegenetiske og husdyr genetiske område.

Hvad angår opgaverne på det plantegenetiske område, så er DJF dansk repræsentant i styrelsen for Nordisk Genbank (Planter) og i komitéen, som er knyttet til EU's program for genetiske re-

⁶ Ordningen er ny, og der må derfor forventes en del dialog med tilsagnshavere om opgørelser og effektivering af udbetalingerne.

surser. Fødevareministeriets tre-årige forsknings- og udredningsprojekt varetages også af en medarbejder fra DJF.

Derudover kan DJF's forskningsaktiviteter have relation til området plantegenetiske resurser, og det samme kan den officielle afprøvning af nye plantesorter, som også udføres af DJF⁷. Endelig har DJF en vigtig rådgivende funktion overfor Plantedirektoratet i spørgsmål om plantegenetiske resurser.

På det plantegenetiske område foregår langt størstedelen af bevaringsopgaven i fælles nordisk regi gennem Nordisk Genbank. Der er derfor meget tæt samarbejde med Nordisk Genbank. Hvad angår de vegetativt formerede jordbrugsplanter forestår DJF Årslev bevaringsarbejdet for grøntsager og visse andre plantegrupper f.eks. humle. Endvidere lægger DJF Årslev lokaler til Nordisk Genbanks basiskollektion. For frugttræ- og buske varetager Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole bevaring af danske sorter på Pometet i Taastrup. Både samlingerne hos DJF og KVL indgår i Nordisk Genbank.

For så vidt angår de husdyrgenetiske resurser, så varetager DJF sekretariatsfunktionen for Genresurseudvalget og udpeger også en repræsentant til udvalget. Genresurseudvalget har rådgivende funktion overfor departement/minister i husdyrgenetiske spørgsmål. Det være sig både i spørgsmål af national, nordisk og international (typisk FAO) sammenhæng. Den af DJF udpegede repræsentant i Genresurseudvalget deltager i en række nordiske/EU/internationale samarbejdsfora på området, herunder som bestyrelsesmedlem i Nordisk Genbank Husdyr og koordineringen mellem det nationale niveau og nordisk/EU/international niveau foregår således imellem Genresurseudvalget og DJF i samråd med departementet, når det er tale om emner med politisk vægt. Sekretariatsarbejdet på DJF omfatter udover den almindelige koordinering af udvalgsarbejdet samt ministerbetjening, kontrol med at avlere overholder krav tilknyttet støtteudbetaling og rådgivning forbundet hermed, samt administration af en række ordninger/tiltag, der af Genresurseudvalget er besluttet iværksat (For uddybning, se pkt. 21 i bilag 1).

Genresurseudvalget og sekretariatet ved DJF administrerer og opbygger de beholdninger af kryokonservet genetisk materiale fra heste, kvæg, svin får og geder, som under et beteges som Genbanken. Materialet, som for størstedelens vedkommende består af sæd, er opbevaret på forskellige lokaliteter og beholdere for at sprede risikoen for, at alt materiale fra en enkelt donor går tabt, i tilfælde af svigt i de fysiske sikkerhedssystemer (For uddybning se pkt. 28 i bilag 1).

3.1.2. Specifikke arbejdsopgaver og tilknyttede resurser

I nedenstående tabel 1 er opstillet alle de væsentlige opgaver på det husdyr- og plantegenetiske område under Fødevareministeriets ressort, som følger af ovenstående beskrivelse. Opgaverne er

⁷ Den officielle afprøvning af nye plantesorter foreslås dog i forbindelse med ÆF07 overført til Plantedirektoratet.

dels kategoriseret efter institution og husdyr/planter. Endvidere er ud fra fem opgavetype-dimensioner angivet, hvilke(n) opgavetype(r) den konkrete opgave består af. Denne fremstilling er valgt, idet en række af opgaverne på området indeholder såvel elementer af for eksempel faglig rådgivning såvel som elementer af for eksempel politikudvikling. Med andre ord kan det være svært at indplacere en konkret opgave som for eksempel alene faglig rådgivning, og på den baggrund er anvendt nedenstående skematiske fremstilling.

De fem opgavetyper er følgende:

- Faglig rådgivning
- Administrative opgaver
- Udvalgs- og sekretariatsbistand
- Politisk beredskab
- Politikudvikling

Det er dog vigtigt at præcisere, at de fem opgavetyper ikke er adskilte opgaver, men derimod skal fungere i sammenhæng med hinanden. Således forstået, at det er vigtigt, at det faglig og administrativ niveau har mulighed for og er opmærksom på at formidle problemstillinger på fagområdet videre til de politiske niveauer. Omvendt er det vigtigt, at det politiske niveau er meget opmærksom på feedback til det faglige/administrative niveau. Med andre ord er samarbejdet mellem de forskellige opgaveniveauer også på dette område meget central.

Tabellen viser endvidere et skøn over, hvor mange årsværk der anvendes på de listede opgaver.

I tabellen er hver opgave listet med en kort overskrift samt et nummer. Dette nummer henviser til den uddybende beskrivelse af de enkelte opgaver, som findes vedlagt i bilag 1.

Tabel 1. Arbejdsopgaver opdelt på institutioner, deres karakter samt anvendt årsværk i de enkelte institutioner på løsning af opgaverne.

	PLANTER	HUSDYR	Faglig rådgivning	Administrativ opgave	Udvalg/Sek. bistand	Politisk beredskab	Politikudvikling	Resurser ÅV	
Departementet	1. Ministerbetjening					x	x	0,25-0,30 ÅV	
	2. Policyudvikling					x	x		
	3. Lovgivning					x	x		
	4. Klageinstans			x					
Plantedirektoratet	5. Rådgiv. ift. dept./minister vedr. PGR samt udarbejdelse af minister- og høringssvar		x			x		0,25 ÅV	
	6. Handlingsplan for PGR						x	0,05 ÅV	
	7. Sekr.funktion for styregrp. for FVMs projekt om Jordbrugets PRG 2005-7 (to årl. møder)				x			0,1 ÅV	
	8. Sekr.funktion for Udvalget for PGR (to årl. møder)				x			0,1 ÅV	
	9. Rådgiv./info. om FVMs støtteord. for PGR-demo.projekt		x	x			x	0,05 ÅV	
	10. Nat. koordinator, europæiske samarbejdsprogram om PGR		x	x				0,05 ÅV	
	11. Deltagelse i EU-KOM arb.grp. vedr. PGR		x				x	0,1 ÅV	
	12. Deltagelse i FAOs arbejde med PGR.		x				x	0,15 ÅV	
13. Øvrig ad hoc involvering i nordiske/EU/internationale fora.		x				x	0,15 ÅV		
DFFE	14. Udbetaling af tilskud,, kontrol, vejledning, m.v. vedr. FVM's støtteordning for demo-projekter om PGR			x				0,15 ÅV	
	15. Bkg. og vejledning vedr. støtteordning			x			x		
	16. Udbetaling af tilskud til avlere, m.v. samt finansiering af GRU			x				0,18 ÅV	
	17. Koordinering af udarbejdelse af ministersvar på HGR			x					
18. Udarbejdelse af bekendtgørelser				x			x		
DJF	19. Projektmedarbejder for FVMs projekt om Jordbrugets PGR		x	x				1,0 ÅV	
	20. Sekretariat. for GRU (to-tre årl. møder)			x	x			1,33 ÅV	
	21. Administration af støtteordning, m.v.		x	x					
	22. GRU-sek. medarbejder, pva. GRU, udtalelser til brug for min.svar.					x	x	0,28 ÅV	
	23. DJF-repræsentant i GRU		x			x		0,31 ÅV	
	24. Bestyrelsesmedlem i Nordisk Genbank Husdyr.		x				(x)		
	25. Medlem af FAO's "Intergovernmental Technical Working group" vedr. HGR.		x				x		
	26. "National Focal Point" for FAO's arbejde med HGR og medlem i den europæiske sammenlutning af NFP.		x				x		
	27. Nat. bevaring af materiale som suppl. til NGB				x			0,4 ÅV	
	28. Bevaring af avlsmateriale fra husdyr				x			0,09 ÅV	
	29. Bestyrelsesmedlem af NGB planter			x				(x)	0,2 ÅV
	30. Dansk rep. i komiteen under EU's genresurseprogram			x	x			(x)	
31. Formand for Udvalget for plantegenetiske resurser			x	x	x				
32. Faglig viden om plantegenetiske resurser (myndighedsberedskab, rådgivning af Plantedirektoratet og departementet)			x						

GRU: Genresurseudvalget (Husdyr), PGR: Plante genetiske resurser, HGR: Husdyr genetiske resurser, ÅV: Årsværk

3.2. Finansiering til områdets varetagelse i ministeriet

Plantegenetiske resurser

Plantedirektoratets arbejde med plantegenetiske resurser finansieres via finanslovens driftsbevilling til Plantedirektoratet. Der er afsat 30/37 del af et årsværk eksplicit til det plantegenetiske område, inkl. EU- og Nordiske aktiviteter. I begrænset udstrækning bruger medarbejdere fra andre sagsområder også tid på sager, som involverer plantegenetiske resurser, således at der alt i alt bruges ca. 1 årsværk på området.

DFFE varetager administrationen af demonstrationsprojektet vedrørende plantegenetiske resurser, og som tidligere beskrevet de dertil hørende opgaver med kontrol, vejledning etc. Udgifter til selve administrationen afholdes inden for DFFE's driftsbudget.

DJF varetager Fødevarerministeriets 3-årige forsknings- og udredningsprojekt. Projektet har op-hæng på finansloven⁸, hvor der i perioden 2005-2007 er tildelt 1,0 mio. kr. årligt. Øvrig resur-seanvendelse i DJF på området, f.eks. faglig rådgivning til PD, finansieres inden for DJF's driftsbevilling.

Husdyrgenetiske resurser

Med hjemmel i Lov om Hold af Dyr er der afsat 3 mio. kr. på FL 2006, som er afsat til det husdyrgenetiske arbejde og udmøntes i henhold til lov (og bekendtgørelse)⁹, som afløser den tidligere tekstanmærkning på FL.

I DFFE er de resurser, der i øjeblikket anvendes på området efter den nye bekendtgørelses ikrafttrædelse ved årsskiftet – bortset fra den afgående Genresurseudvalgsformands registrerede arbejdsindsats på ca. ¼ årsværk - i hovedsagen alene relateret til udbetalingsfunktionens ud-øvelse, idet direktoratet udbetaler midler efter indstilling fra Genresurseudvalget. Denne situa-tion er blandt andet et resultat af det hidtil velfungerende Genresurseudvalg (nedsat 2003) samt udstedelse af en den ny bekendtgørelse, der trådte i kraft ved årsskiftet 2005-2006.¹⁰ De an-vendte resurser i DFFE finansieres over DFFE's driftsbudget.

Arbejdsplanen for 2006 er det bedste skøn over Genresurseudvalgets forbrug i 2006, som er det første år, hvor der administreres efter den nye bekendtgørelse (se nedenstående tabel 2). Genre-surseudvalget skal udarbejde årlige arbejdsplaner. Planerne – som skal godkendes af DFFE – skal bl.a. indeholde regnskab og budget for sekretariatsfunktionen og de delprojekter, som er

⁸ FL konto 24.33.02 Tilskud til fødevarerforskning (tekstanm. 118) (Reservationsbev.) [91] , underkonto 20

⁹ Jf. bekendtgørelsen, der er udstedt i medfør af § 24 mv. og § 66, stk. 1 i Lov om Hold af Dyr – dvs. midlerne udmøntes efter indstilling fra Genresurseudvalget, som anført i regelgrundlaget samt på finansloven under under-konto 20. *Forskellige nationale og internationale forskningsaktiviteter.*

¹⁰ Det bemærkes, at 2005 var et atypisk år, fordi en ny bekendtgørelse om tilskud til bevaring af husdyrgenetiske resurser blev notificeret og udstedt. Denne proces indledtes allerede i 2004. Hertil kommer, at ordningen med til-skud til Bevarings- og Besøgscentre, der fuldt ud blev administreret af direktoratet, udløb ved udgangen af 2005.

specificeret i arbejdsplanerne. På anmodning og mod fremsendelse af dokumentation af de afholdte udgifter, herunder lønudgifter baseret på medarbejdernes konterede tidsforbrug, overfører DFFE midlerne til DJF. De foreløbige udbetalinger tyder på, at planen holder. De anførte tal er budgettal, hvor intet andet er anført, men forventes, bortset fra ubetydelige afvigelser, identiske med regnskabstal ved årets slutning. Følgende opgørelse vedr. 2006 er udarbejdet ud fra de indtil nu foretagne udbetalinger samt efter høring af Sekretariatet ved DJF:

Tabel 2. Forventet udgiftsfordeling for Genresurseudvalget i 2006.

Dyretilskud	1.000.000
Avls-og raceforeninger	120.000
Avlermøde	25.000
Sekretariat, lønninger	580.000
Sekretariat drift (møder, rejser, tryksager, nyhedsbrev)	90.000
Informationsmateriale	122.000
Kryokonservering, genbank	200.000
Genotypning af Jysk Kvæg	400.000
Særligt formidlingsinitiativ	250.000
Udstilling af dyr	113.776
Overhead (til DJF)	353.000
I alt¹¹	3.253.776

DJF varetager sekretariatsfunktionen for Genresurseudvalget samt en række øvrige opgaver (kontrolfunktion i forhold til udbetalt støtte, registrering af truede racer, m.v., Se pkt. 21. i bilag 1.) afledt heraf, i alt 1,33 årsværk anvendes herpå. DJF anvender 0,28 årsværk på varetagelse af myndighedsberedskabet, som primært består i på vegne af Genresurseudvalget at udarbejde udkast til ministersvar/redegørelser. Det bemærkes til sidstnævnte, at sekretariatets tidsforbrug til udarbejdelse af redegørelser til DFFE og departementet og opretholdelse af det dertil fornødne beredskab ikke optræder i de årlige budgetter, og derfor finansieres inden for eget DJF's budget.

Endvidere varetager en medarbejder fra DJF en række samarbejdsrelationer på nordisk og internationalt plan, som finansieres ud af DJF's budget (Afd. for Genetik og Bioteknologi), og samme medarbejder deltager på vegne af DJF som medlem af genresurseudvalget. Samlet set beløber denne medarbejders opgavevaretagelse på disse områder sig årligt til ca. 0,31 årsværk.

4. Eksterne samarbejdspartnere

Planter

Plantedirektoratets væsentligste samarbejdspartnere er institutioner i andre ministerier, især Miljøministeriet, men også med Kulturministeriet og Udenrigsministeriet. Kontakten til Miljø-

¹¹ Heraf er 240.000 midler, som er overført fra 2005-regnskabet.

ministeriet (Skov- og Naturstyrelsen) er særlig tæt, idet Miljøministeriet er ansvarlig myndighed for den danske varetagelse og implementering af biodiversitetskonventionen. Samtidig har Miljøministeriet en stor erfaring vedrørende arbejde med internationale kontrakter, og Fødevarerministeriet trækker jævnligt på denne viden, for eksempel om compliance-forhold (regler for efterlevelse af en indgået traktat/aftale). Derudover er der også samarbejde med private organisationer, især de som repræsenterer landbrugere og planteforædlere samt områdets NGO'er. Nordisk Genbank er en anden vigtig samarbejdspartner, idet langt hovedparten af den danske ex situ bevaring finder sted her. Ole Callesen, DJF, er udpeget som dansk styrelsesmedlem for Nordisk Genbank.

Endelig er Plantedirektoratet i løbende kontakt med kolleger i andre lande, især i EU og Norden, hvor for eksempel holdning til FAO-spørgsmål drøftes.

Husdyr

Genresurseudvalget har indgået samarbejdsaftaler med avls- og raceforeninger for truede danske husdyrracer. Aftalerne beskriver parternes ansvarsområder. De har givet avlere og brugere af gamle danske husdyrracer et forpligtende medansvar for den bevaringsstrategi, som er aftalt i samarbejdsaftalerne.

Miljøministeriet er ved Skov- og Naturstyrelsen repræsenteret i Genresurseudvalget. I sager, som har relationer til Skov- og Naturstyrelsens ansvarsområder, udveksles erfaringer og etableres kontakter. For eksempel angående anvendelse af bevaringsværdige husdyrracer til natur- og landskabspleje. Desuden leverer Genresurseudvalget input til styrelsens bidrag til beskrivelse af udviklingstendenser med hensyn til biodiversiteten for så vidt angår husdyr.

Morten Kargo Sørensen (MKS), DJF er af departementet udnævnt som bestyrelsesmedlem i Nordisk Genbank Husdyr (NGH). NGH's opgave er at fungere som et informations- og kundskabscenter på det husdyrgenetiske område, samt medvirke til en bæredygtig forvaltning af de husdyrgenetiske ressourcer i bred forstand. NGH har i den forbindelse stået for igangsættelse af mange projekter indenfor området – både forsknings- og implementerings projekter. På det seneste har MKS siddet i styregruppen for projektet ”Sustainable breeding in the Nordic red dairy breeds”, og han er blevet udpeget til styregruppen for projektet ”Retslige rammer for rettigheder til og udveksling af husdyrgenetiske ressourcer fra Norden”. NGH fokuserer på tværnationale problemstillinger, som oftest har en meget faglig karakter.

DJF er af fødevarerministeriet udpeget som ”National focal point” for FAO's globale program for forvaltning af husdyrgenetiske ressourcer. Desuden er MKS udpeget som ”National koordinator”. Dette indebærer deltagelse i møderne FAO's kommission på genetiske ressourcer, som afholdes ca. hvert andet år. Desuden er Danmark og dermed MKS udpeget som medlem af FAO's internationale arbejdsgruppe på husdyrgenetiske ressourcer (ITWG-AnGR). Dette fo-

rum skal beskrive de fremtidige strategier på området baseret på indholdet i ”State of the world” rapporten. I denne arbejdsgruppe sidder 5 europæiske lande og 27 lande i alt. Danmark repræsenterer dermed det nordlige Europa. Disse aktiviteter har både faglig og politisk karakter, og derfor er der på dette felt et tæt samarbejde mellem DJF og departementet. Den nationale koordinator deltager desuden i European regional focal point (ERFP) og i Global focal point, hvor det i højere grad er spørgsmål af faglig karakter, som drøftes. Endelig er den nationale koordinator ansvarlig for, at alle danske husdyrracer er opdaterede i DAD-IS, som er den verdensomspændende database for husdyr.

5. Forventninger til opgavekarakter og -mængde i de kommende år

Planter

FAO vil iværksætte en analyse af landenes gennemførelse af den ”Globale Handlingsplan for Bevarelse og Bæredygtig Udnyttelse af Plantegenetiske Resurser for Fødevarer og Jordbrug”, som skal indgå i udarbejdelsen af ”2. Rapport om Tilstanden af Verdens Plantegenetiske Resurser for Fødevarer og Jordbrug”. Analysen kan forventes at foranledige en del ekstra arbejde i de nordiske lande, herunder Danmark. Gennemførelsen af FAO’s internationale traktat for plantegenetiske resurser forventes ligeledes at foranledige nye aktiviteter. 2. partsmøde under FAO-traktaten afholdes i oktober 2007.

De fælles EU-regler for handel med bevaringsværdige sorter, hobby sorter og miljøfrøblandinger forventes snart at blive vedtaget. Den danske gennemførelse af reglerne vil give nye administrative opgaver, som formodentlig til en vis grad vil involvere Plantedirektoratet. Såfremt der ikke er vedtaget EU-regler inden udløbet af projektperioden for Fødevareministeriets støtteordning (demonstrationsprojekter om plantegenetiske resurser), skal eventuelle nationale regler overvejes, således at de bevaringsværdige sorter kan omsættes.

DFFE har gennem demonstrations-projektordningen om plantegenetiske resurser i 2006 bevilget 3-årige tilsagn for samlet knapt 9 mio.kr. Det forventes, at ordningen føres videre i det nye landdistriktsprogram med en årlig ramme på 2 mio. kr. Resurseforbruget til administration af ordningen forventes at være svagt faldende. Det 3-årige nuværende forsknings- og udredningsprojekt vedr. plantegenetiske resurser udløber i 2007, og der skal udarbejdes ny handlingsplan samt følges op på eventuelle udeståender i den nuværende handlingsplan.

Husdyr

DFFE's opgaver vedr. de husdyrgenetiske resurser forventes fremover i realiteten kunne begrænses til udbetalingsopgaver. Dette har været tilfældet fra 2006¹², hvor den nye bekendtgørelse trådte i kraft, og hvor den relativt set tunge tilskudsordning for Bevarings- og Besøgscentre blev ophævet.

I 2006 er budgettet for Genresurseudvalgets arbejdsområde øget med ca. 1 mio. kr. i forhold til de foregående 2 år¹³. Under forudsætning af at der årligt tilføres området 3,0 mio. kr. forventes sekretariatets arbejdsopgaver i de nærmeste 3- 5 år at være af omtrent samme omfang som i 2006, det vil siges ca. 1,33 årsværk. I regnskabet for 2005 og budgettet for 2006 er ikke indregnet tidsforbrug til sekretariatets ad hoc opgaver med relation til myndighedsberedskab, som forventes at fortsætte på samme resurseforbrugs-niveau som hidtil, dvs. ca. 0,28 årsværk.

Der forventes i nordisk regi i 2006/07 iværksat et udredningsprojekt om ejendomsrettigheder til husdyrgenetiske resurser.

I FAO-regi afholdes der i december 2006 møde i FAO's "Intergovernmental Technical Working Group on Animal Genetic Resources", i juni 2007 afholdes møde i FAO's "Commission on Genetic Resources for Food and Agriculture" og i september 2007 afholder FAO det 1. møde i "International Technical Conference on Animal Genetic Resources". En af de centrale drøftelser på disse møder vil være drøftelsen af udkast til prioriteringen af indsatsområder baseret på den 1. "Report on the State of the Worlds' Animal Genetic Resources", som FAO de seneste år har arbejdet på, og hvor Danmark også har bidraget. Denne proces ses fra mange på området som værende startskuddet til en udarbejdelse af en egentlig internationale traktat for de husdyrgenetiske resurser, sådan som det kendes fra plantesiden. Uanfægtet at udarbejdelsen af en sådan traktat endnu ikke er besluttet, er det ganske sandsynligt, at FAO-arbejdet vedrørende husdyrgenetiske resurser i de kommende år vil intensiveres. Som en naturlig følge heraf, må det forventes, at Fødevareministeriets samarbejde/kontakt til Skov- og Naturstyrelsen vedrørende husdyrgenetiske resurser vil blive øget, jf. styrelsens varetagelse af biodiversitetskonventionen.

DJF vurderer dog, at resurseforbruget kan bibeholdes på samme niveau som tidligere år, hvor DJF's repræsentation i Genresurseudvalget samt deltagelse i nordiske og internationale fora i relation til genetiske resurser hos husdyr har krævet en arbejdsindsats på 500 timer årligt, svarende til ca. 0,31 årsværk.

¹² Tilskud til avls- og raceforeninger sker for første gang i 2006, og da flere af foreningerne ikke er registreret i det centrale virksomhedsregister, har det været en tidskrævende proces.

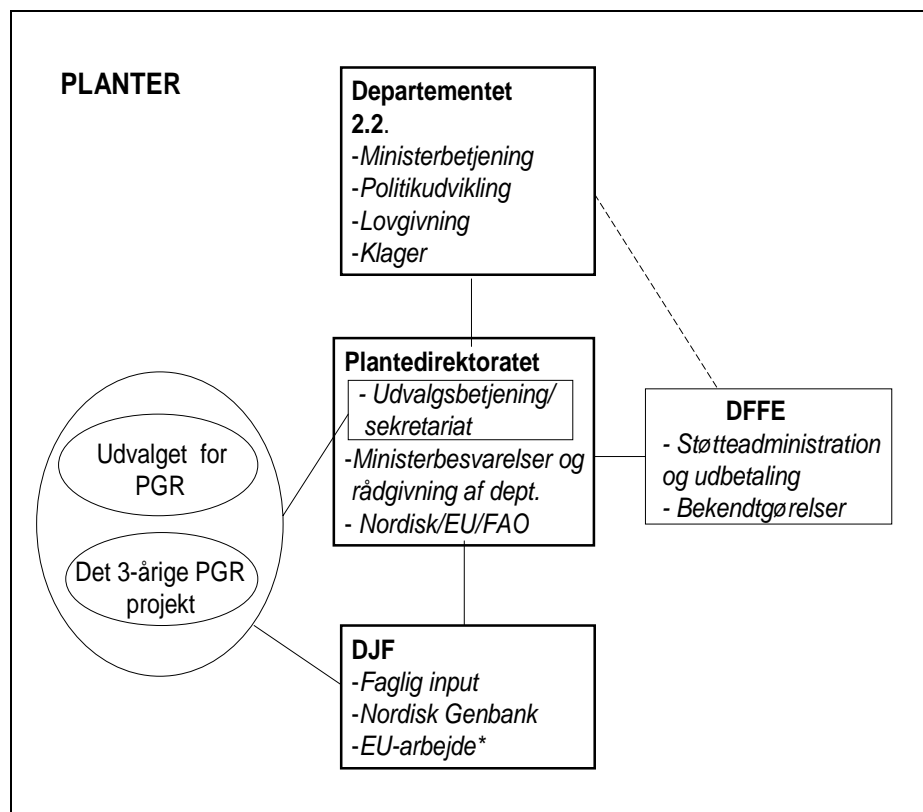
¹³ Den midlertidige tilskudsordning til bevarings- og besøgscentre på 2,0 mio. kr. ophørte i 2005.

6. Analyse og anbefaling til ny organisering

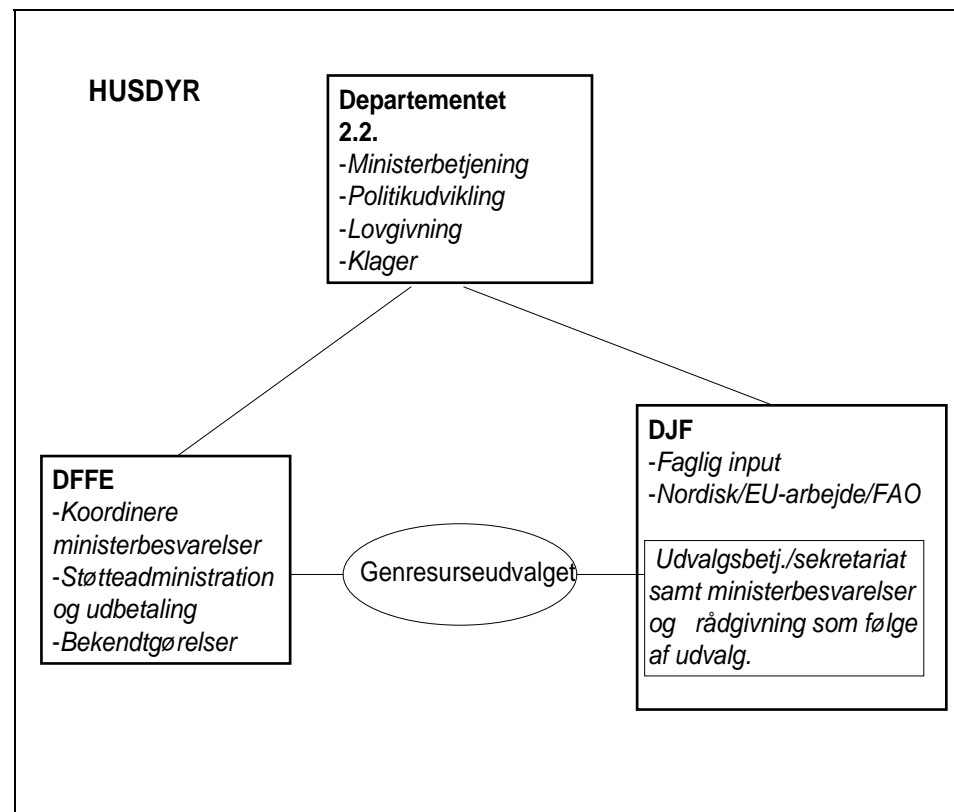
6.1. Nuværende organisering

På baggrund af beskrivelsen i afsnit 3.1. af den nuværende organisering på hhv. planteområdet og husdyrområdet kan opstilles nedenstående to figurer til beskrivelse af den nuværende organisering på området.

Figur 1. Nuværende organisering af planteområdet

Figur 2. Nuværende organisering af husdyrområdet

*DJF er dansk repræsentant i EU's komite for Fællesskabets program om genetiske resurser

Ved sammenligning af de to modeller af organiseringen kan ses, at mens der på plantesiden eksisterer en forholdsvis klar ”styringskæde” bestående af politisk niveau (departementalt niveau) – administrativt niveau (direktoratsniveau) – fagligt/forsknings (faglig back-up) niveau, kan der ikke genfindes samme klare opbygning på husdyrsiden.

På husdyrsiden begrænser direktoratsfunktion i regi af DFFE sig til at forestå støtteadministration – og udbetaling samt udarbejdelse af bekendtgørelser. Endvidere foretager DFFE koordinering af ministerbesvarelser på området, men bortset fra spørgsmål direkte relateret til støtteudbetaling, så er det sekretariatet på DJF, der på vegne af genresurseudvalget udarbejder det egentlige svar/redegørelse. De facto foregår den egentlige departementsbetjening i disse tilfælde derfor hos DJF, og ikke i DFFE. Endvidere forestår DJF alt deltagelse i nordisk, EU og internationalt (FAO) arbejde på området. DFFE har således ingen funktion/opgaver i relation til de udenlandske relationer/opgaver, og der er derfor direkte kontakt og koordination mellem DJF og departementet i nordiske, EU og internationalt orienterede arbejdsopgaver.

Udvalget for Plantegenetiske resurser er rådgivende overfor ministeren, og sekretariatsbetjenes af Plantedirektoratet. Denne konstruktion falder i god tråd med Plantedirektoratets rådgivende rolle overfor departementet qua direktoratsfunktionen.

Genresurseudvalget for husdyr er nedsat af Fødevarerministeriet og har repræsentation af avlere og brugere. Sekretariatsbetjening af dette udvalg er i regi af DJF, og sekretariatet har ud over de administrative opgaver i relation til myndigheder og udvalg også en vejledende og koordinerende funktion i forbindelse med de forskellige initiativer, som udvalget gennemfører for at medvirke til bevarelsen af genressurserne hos de danske husdyrarter. Sammenholdt med at DJF varetager alt arbejde på husdyrsiden, der relaterer sig til nordisk, EU og internationalt regi, gør at det kan konkluderes, at DJF de facto varetager en væsentlig del af direktoratsfunktionen på området, det vil sige yder rådgivning og betjening af departement. Jf. tabel 1 kan en række af de opgaver, som DJF for nuværende varetager på husdyrsiden, ikke alene kategoriseres som faglig rådgivning, men indeholder også i væsentlig omfang administrative opgaver, udvalgsbi-stand og sekretariatsbetjening, politisk beredskab og politikudvikling.

6.2. Forslag til ny organisering

6.2.1. Beskrivelse af og begrundelse for ny organisering

Som beskrevet under kapitel 5 forventes husdyrområdet i de kommende år at gennemgå en proces frem mod en mulig udarbejdelse af en international traktat eller anden aftale på området, det vil sige en proces der i form og indhold kan forventes at have mange ligheder med den proces, som planteområdet det seneste årti har gennemgået. På nationalt plan vil det være fornuf-

tigt i størst muligt omfang at drage nytte af de erfaringer, som allerede er gjort omkring den danske deltagelse i den internationale proces vedr. de plantegenetiske resurser. Plantedirektoratet har gennem en årrække fået stort og indgående kendskab til FAO-processerne i forbindelse med udarbejdelsen af en international FAO traktat for plantegenetiske resurser.

Samtidig er der generelt tegn på (blandt andet som følge af ovenstående internationale proces), at interessentsammenfaldene på hhv. husdyrsiden og plantesiden bliver stadig hyppigere, det vil sige, at de samme interesseorganisationer er repræsenteret både i plante- og husdyrsammenhæng. På den baggrund er det også givtigt at sikre en sammenhængende myndighedsvaretagelse og administration på de to faglige områder, der gør, at brugerne oplever en ensartet myndighedsbetjening på tværs af de to områder. Denne udvikling ses også hos andre lande – således har Norge i slutningen af 2006 oprettet et samlet genresursecenter. Også i regi af Nordisk Ministerråd er en proces i gang, hvor man på forskellige vis søger at knytte de faglige områder tættere sammen.

For nuværende varetages en række opgaver på husdyrområdet, der kan karakteriseres som værende politisk beredskab og/eller politikudvikling, af DJF, jf. tabel 1. Med andre ord er der en kombineret af direktoratsniveauet med det faglige niveau, hvor DJF for nuværende ikke alene varetager den faglige rådgivning, men også i stor udstrækning en egentlig direktoratsfunktion. På husdyrsiden leveres det politiske beredskab (dvs. udarbejdelse af udkast til ministersvar m.v.) næsten udelukkende af Genresurseudvalget og det tilknyttede sekretariat. Denne organisering kan ses som problematisk, idet at det faglige og politiske niveau i nogen udstrækning ligger i samme institutio, samt endvidere, at DJF er ophørt med at være institution under Fødevarerministeriet.

Én samlet direktoratsfunktion med et helhedssyn på området vil være en gevinst ved udarbejdelse af f.eks. tværgående ministersvar på områderne og kan i endnu højere grad sikre en ensartet direktoratsbetjening af departementet samt ensartet og effektiv kontakt med andre myndigheder, særligt Skov- og Naturstyrelsen, samt øvrige interessenter/interesseorganisationer på området.

Etablering af én samlet direktoratsfunktion i Plantedirektoratet, herunder opgavevaretagelse i relation til at repræsentere Fødevarerministeriet i nordisk og EU/internationalt (FAO) regi, findes derfor at kunne give væsentlige synergieffekter i de kommende års arbejde på området.

Endvidere anbefales det, at Genresurseudvalget (husdyr) skifter til sekretariatsbetjening på direktoratsniveau, hvor udvalgets sekretariat lokaliseres i Plantedirektoratet. Dette vil sikre en effektiv koordinering på tværs af udvalgenes faglige felter, hvilket er relevant set ud fra ønsket om at yde både departementet og interessenterne på området en ensartet betjening. For interes-

senterne på området, der beskæftiger sig med både husdyr- og plantegenetiske resurser vil dette også betyde, at der bliver én samlet myndighedsindgang.

Det er vigtigt, at arbejdet i Genresurseudvalget med de indgåede samarbejdsaftaler med avls- og raceforeninger for truede danske husdyrracer fortsat prioriteres højt. Aftalerne har givet avlere og brugere af gamle danske husdyrracer et forpligtende medansvar for den ønskede bevaringsstrategi. Den hidtidige erfaring er, at selvom etablering og efterfølgende opfyldelse af disse aftaler er tidskrævende, så udgør de et vigtigt redskab til at fremme dialog og forståelse.

Det præciseres, at udvalgene for nuværende bibeholdes som to selvstændige udvalg (samt styregruppen for det treårige projekt), og at der vedbliver med at være repræsentation fra DJF i de to udvalg, samt at det treårige projekt for plantegenetiske resurser fortsætter i sit nuværende setup.

Al politisk beredskab og rådgivning af departement/minister på genresurseområdet vil således være samlet i Plantedirektoratet. Det anbefales, at den nye samlede direktoratsfunktion – og sekretariatsvaretagelse – får til opgave at udarbejde en helhedsorienteret visions- og udviklingsplan for områdets varetagelse i de kommende år i Fødevareministeriet (se afsnit 6.2.3. nedenfor)

Endvidere anbefales:

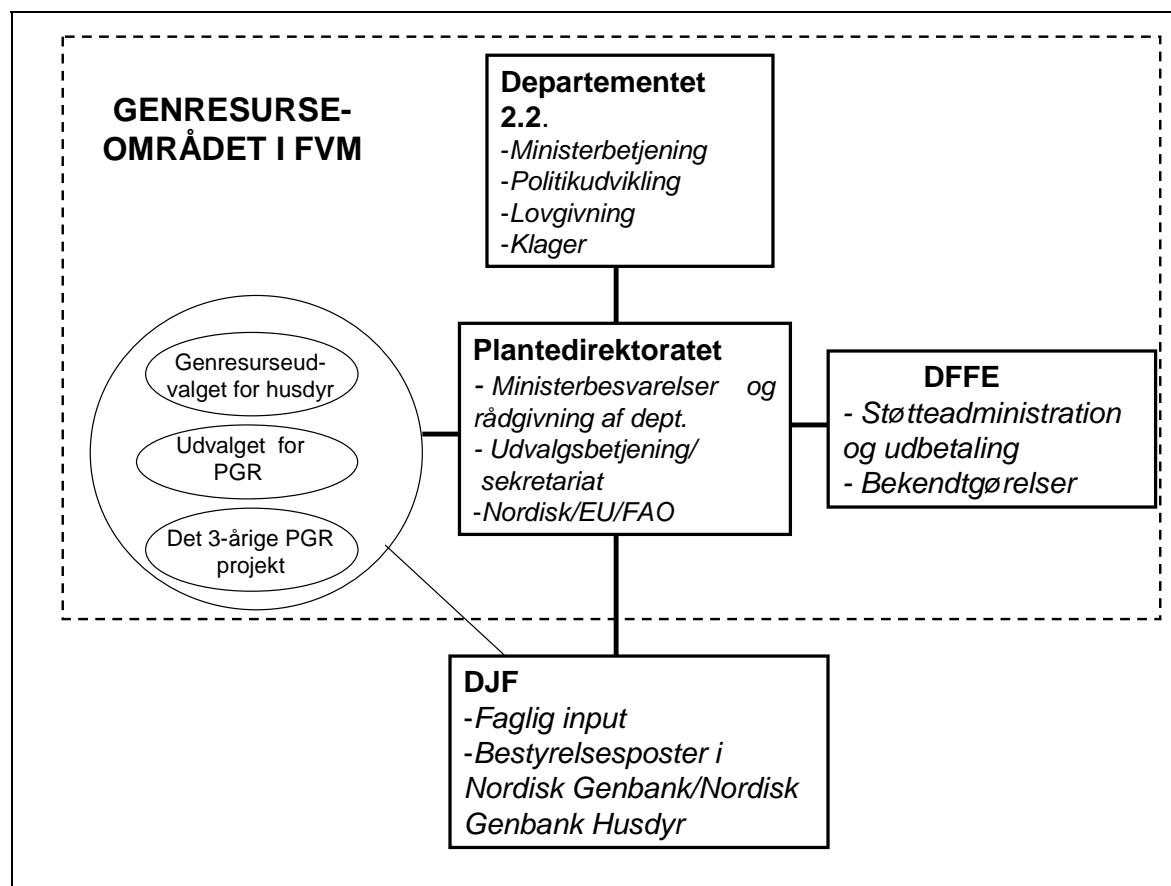
- at udbetalingsfunktionen for de tre støtteordninger på området bibeholdes i regi af DFFE, men at der etableres tæt samarbejde mellem Plantedirektoratet og DFFE, samtidig med at forelæggelse for departementet af spørgsmål relateret til udbetaling går via Plantedirektoratet til departementet, og ikke som for nuværende, hvor DFFE i visse tilfælde forelægger udbetalingsspørgsmål direkte for departementet.
- at den fysiske bevaring af plante- og husdyrgenetiske resurser, der for nuværende varetages af DJF og institutionens samarbejdspartnere (se pkt. 27 og 28 i bilag 1.) bibeholdes i samme setup i regi af nuværende institutioner, det være sig DJF, Dansk Landbrugsmuseum, Den Kgl. Veterinære Landbohøjskole og kvægavlforeningen DANSIRE.
- at Plantedirektoratet overtager DJF's post i EU's komite for Fællesskabets program om genetiske resurser.

Generelt skal det sikres ved DJF's overflytning til Aarhus Universitet, at der er sikret tæt kontakt mellem Plantedirektoratet og DJF, idet det faglige input og rådgivning på plante- såvel som på husdyrsiden fra DJF til Plantedirektoratet er central. Ud over den generelle input- og rådgivningsfunktion er der for eksempel for nuværende konkret samarbejde mellem Genresurserådets sekretariat og DJF om udbygning af sædbanken, m.v. Det vil fortsat være centralt at have en faglig rådgiverfunktion fra DJF, som fagligt kan understøtte direktoratsfunktionen på området.

Denne funktion er indskrevet i kontrakten mellem DJF og Fødevarerministeriet, som følge af sektorforskningsreformen.

På baggrund af ovenstående anbefalinger foreslås nedenstående nye organisering af et samlet genresurseområde i Fødevarerministeriet for såvel plante- som husdyrgenetiske resurser.

Figur 3. Ny organisering af genresurseområdet i Fødevarerministeriet

I den nye model udgør Plantedirektoratet således "centrum" for koordinering, rådgivning og varetagelse af myndighedsberedskab over for departementet. Plantedirektoratet varetager sekretariatsfunktion for de to udvalg og styregruppe, varetager kontakt til DFFE vedrørende udbetaling fra støtteordninger, og har tæt kontakt med DJF, der fungerer som faglig back-up og sparingspartner. Udvalgene/det 3-årige projekt om plantegenetiske resurser fortsætter foreløbig med deres nuværende sammensætning, herunder repræsentation fra/ophæng til DJF.

6.2.2. Overflytning af opgaver og resurser

Denne ændrede organisering medfører, at følgende af de i tabel 1 listede opgaver overflyttes fra DJF eller DFFE til Plantedirektoratet. For opgaverne er endvidere angivet det hidtidige tilknyttede resurseforbrug, jf. tabel 1. Ligesom i tabel 1 henviser nummereringen af den enkelte opgave til den uddybende beskrivelse af opgaven i bilag 1.

Tabel 2: Overflytning af opgaver til Plantedirektoratet

Opgave	Flyttes til PD fra:	Nuværende resurseforbrug i ÅV
17. Koordinering af udarbejdelse af ministersvar på HGR	DFFE	0,02-0,03 ÅV (Kommer fra DFFE's eget budget)
20. Sekretariatsfunktion for GRU	DJF	1,33 ÅV (Kommer fra bevilling til GRU)
21. Administration af støtteordninger vedr. husdyrgenetiske resurser og andre opgaver afledt af GRU's arbejdsprogram	DJF	
22. GRU-sekretariatet udarbejder, pva. GRU, udtalelser til brug for ministersvar	DJF	0,28 ÅV (Finansieret inden for DJF's eget budget)
25. Medlem af FAO's "Intergovernmental Technical Working group" vedr. Husdyrg.res.	DJF	0,16 ÅV (Finansieret inden for DJF's eget budget)
26. "Nationalt Focal Point" for FAO's arbejde med husdyrg.res. og medlem i den europæiske sammenslutning af Nat. Focal Point's.	DJF	
30. Dansk repræsentant i komiteen under EU's genresurseprogram	DJF	0,1 ÅV (Finansieret inden for DJF's eget budget)
31. Formand for udvalget for plantegenetiske resurser	DJF	

GRU: Genresurseudvalget

ÅV: Årsværk

6.2.3. Implementering og udarbejdelse af strategi for området

Den nye organisering foreslås iværksat gennem en overgangsfase, der løber i 1. halvår af 2007. Formålet er at sikre, at den solide faglige viden og erfaring, kontakt til avlere/interessenter, m.v. der er opbygget på området hos DJF forankres i den nye organisering af området.

Derfor udarbejder DJF og Plantedirektoratet i fællesskab på baggrund af denne rapport, og særligt afsnit 6.2.1 og 6.2.2., et fælles oplæg for nærmere indhold og forløb af overgangsfasen, som vil pågå i 1. halvår af 2007. Oplægget forelægges til departementets godkendelse senest 1. marts 2007.

Føgende forhold er iværksat:

Beskrivelse og indføjelser i kontrakt mellem Fødevareministeriet og DJF/Aarhus Universitet af de opgaver, som DJF fortsat skal udføre for Fødevareministeriet på det plante- og husdyrgenetiske område.

Herudover skal følgende forhold i værksættes:

1. Omflytning af økonomiske resurser internt i Fødevareministeriet.

På Finanslovsforslag for 2007 er der på § 24.33.02, underkonto 20 afsat 3 mio. kr. årligt til bevaringsarbejdet med gamle husdyrracer, der anvendes efter indstilling fra Genresurseudvalget. Pengene er således koblet til Genresurseudvalget, og flytningen af Genresurseudvalgets sekretariat til Plantedirektoratet kræver således ikke ændring af Fi-

nanslovsteksten. Som hidtil fremsender Genresurseudvalget via sit sekretariat indstillinger om dyre- og avlertilskud samt årligt budget til DFFE, som godkender og foretager efterfølgende udbetaling.

Herudover sker der ikke omdirigering af økonomiske midler som følge af de foreslåede ændringer.

2. Plantedirektoratet iværksætter i samarbejde med DJF et mindre visions- og strategiarbejde.

Formålet med dette arbejde skal være at opstille en række overordnede ”pejlemærker” for, hvordan områdets varetagelse i Fødevareministeriet skal tegne sig for den kommende femårs periode.

Strategiarbejdet skal have som en grundlæggende præmis, at der skal arbejdes med at udvikle myndighedsvaretagelsen på området fra hovedsageligt alene at være centreret om *bevaring* af genetiske resurser til også i væsentlig omfang at beskæftige sig med at *initiere brug/nyttiggørelse af de genetiske resurser*. Det kan for eksempel være anvendelsen af gener til produktion af nye og mere special/niche-orienterede fødevareprodukter¹⁴ eller anvendelsen af gener i forskningsøjemed.

Strategien kan blandt andet forholde sig til:

- Inddragelse og samarbejde med interessenter/aktører på området
- Udbygge information, kommunikation og vidensdeling på området, herunder f.eks. via fælles hjemmeside for områderne..
- Sammensætning og organisering af de rådgivende udvalg på området
- Fortsat tilpasning af organiseringen internt i Fødevareministeriet
- Fødevareministeriets arbejde på området i nordisk og EU/internationalt (FAO) regi (de internationale processer er ofte præget af langstrakte forløb, hvor man løbende ”binder” sig mere og mere fast i forhold til outcome – her kunne det fra start være givtigt at have nogle overordnede præmisser/pejlemærker for arbejdet).

Før strategiarbejdet opstartes udarbejder Plantedirektoratet kommissorium for arbejdet, der drøftes med departementet, og forelægges departementschefen for godkendelse. Kommissorium skal forelægges departementet senest 1. marts 2007.

¹⁴ For eksempel kan der drages paralleller til det i Nordisk Ministerråds regi iværksatte program ”Ny Nordisk Mad”, for mere information se: http://www.norden.org/jord_skog/nordisk_mat/sk/program.asp?lang=2&p_id=697

BILAG 1.

Uddybning af specifikke arbejdsopgaver

Departementet

Ad 1. Ministerbetjening

Departementet forestår den direkte betjening af ministeren på både det husdyrgenetiske, plante-genetiske og fiskegenetiske område. Alle områder varetages af 2. afdeling, 2. kontor i departementet. Opgaverne består af koordinering af besvarelser af henvendelser til ministeren fra borgere og Folketinget. Typisk vil departementet anmode Plantedirektoratet eller DFFE/Genresurseudvalget om at bidrage til besvarelsen, som så herefter forelægges af 2.2. for ministerens godkendelse. Endvidere forelægger 2.2. løbende ministeren sager af væsentlig politisk betydning på området, og anmoder eventuelt i den forbindelse Plantedirektoratet og DFFE/genresurseudvalget om redegørelse for konkrete problematikker på området.

2.2. koordinerer endvidere med øvrige kontorer i departementet, såfremt dette i den enkelte sag findes relevant.

Ad 2. Policyudvikling

Departementet, 2.2. forestår i samarbejde med ministeriets institutioner politikudvikling på såvel det husdyrgenetiske, plantegenetiske og fiskegenetiske område. Dette sker med input fra Plantedirektoratet, DFFE og DJF samt de tre udvalg på området, samt internt i departementet i dialog med øvrige kontorer, afdelingschef og departementschef samt i sidste afgørende instans ministeren. Forud for væsentlige internationale forhandlinger på området udarbejder 2.2. på baggrund af bidrag fra ministeriets institutioner udkast til dansk holdning, der forelægges ministeren for godkendelse. Dansk holdning forelægges endvidere i særlig væsentlige sager også Folketinget gennem relevant udvalgsprocedure.

Ad 3. Lovgivning

Departementet, 2.2., forestår koordinering af ændringer i den eksisterende lovgivning på området samt nye lovgivningsinitiativer. Udarbejdelse af ændret/ny lovgivning sker i tæt samarbejde med Plantedirektoratet og DFFE.

Ad 4. Klageinstans

Administrative borgerrettede beslutninger, truffet af Plantedirektoratet og DFFE vil i en række tilfælde kunne påklages af den berørte borger til departementet, hvor 2.2. herefter foretager klagesagsbehandling.

Plantedirektoratet

Ad 5. Rådgiv. ift. dept./minister vedr. plantegenetiske resurser samt udarbejdelse af minister- og hørings svar

Plantedirektoratets opgaver på det plantegenetiske område er i vid udstrækning at medvirke til at afklare den danske holdning til diverse sager, der drøftes i de fora, hvor direktoratet eller ministeriet er repræsenteret: dvs. i bl.a. FAO, EU eller i Nordiske samarbejdsorganer. Som et konkret eksempel på en sådan opgave kan nævnes, at parterne (herunder Danmark) til FAOs internationale traktat om plantegenetiske resurser for nylig har skullet tage stilling til, hvordan adgangsbetingelserne skal være til det plantemateriale, som er omfattet af traktaten.

Plantedirektoratets medvirken kan være mere eller mindre formel og strækker sig fra at give telefoniske kommentarer og deltage i møder til at lave notater og hørings svar til Folketinget og borgere (ministerbetjening). Inden for Fødevareministeriet er Plantedirektoratet i løbende i kontakt med især departementet og DJF og i visse sager også med DFFE¹⁵. Det nævnte eksempel, om fastlæggelsen af den danske holdning til adgangsbetingelserne under FAOs traktat, blev således af departementet forelagt for Folketinget.

For at udføre sine rådgivende opgaver trækker Plantedirektoratet i høj grad på de mange fagpersoner, institutioner og organisationer, som direktoratet har kontakter til via bl.a. udvalg og arbejdsgrupper (jf. medlemsfortegnelser i bilag 2.b og 3.b). Det nævnte eksempel - spørgsmålet om adgangsbetingelserne under FAOs traktat - er således meget relevant for de planteforældre og forskere, hvis aktiviteter er afhængige af, at de har adgang til plantegenetiske resurser. Det blev derfor forelagt for Udvalget for Plantegenetiske Resurser, hvor disse erhverv er repræsenteret.

Uden for Fødevareministeriet er Plantedirektoratet hyppigt i kontakt med institutioner i andre ministerier, især Miljøministeriet, men også med Kulturministeriet og Udenrigsministeriet. Derudover også med private organisationer, især de som repræsenterer landbrugere og planteforældre samt områdets NGO'er. Nordisk Genbank er en anden vigtig samarbejdspartner.

Adgangsbetingelserne under FAOs traktat, jf. det nævnte eksempel, har således stor betydning for Nordisk Genbank. Genbanken skal nemlig fremover give adgang til materiale i sine samlinger i henhold til disse betingelser.

Endelig er Plantedirektoratet i løbende kontakt med kolleger i andre lande, især i EU og Norden. I tilfældet med adgangsbetingelserne, havde Plantedirektoratet således deltaget i en række

¹⁵ I forhold til DFFE er kontakten vedrørende demonstrationsprojektet for plantegenetiske resurser, hvor Plantedirektoratet er løbende sparringspartner og sagkyndig, hvad angår ordningen.

møder, hvor EU fastlagde en fælles holdning forud for de endelige drøftelser med FAO-traktatens øvrige parter.

Ad 6. Handlingsplan for Plantegenetiske resurser

Der foreligger ”Strategi for det danske arbejde med jordbrugets plantegenetiske ressourcer”, september 2004 og ”Handlingsplan for jordbrugets plantegenetiske ressourcer”, september 2004. Strategien er udarbejdet af Plantedirektoratet i samarbejde med især DJF. Regeringens handlingsplan er udarbejdet i samarbejde mellem departementet, Plantedirektoratet og DJF.

Det var handlingsplanen, der resulterede i støtteordningen for plantegenetiske ressourcer og det igangværende 3-årige projekt, der skal skabe grundlag for en afklaring og prioritering af behovet for yderligere indsats på det plantegenetiske område. Denne afklaring og prioritering samt efterfølgende beslutning om en fortsat indsats på området skal fastlægges i en ny handlingsplan.

Et forslag til næste handlingsplan på grundlag af det 3-årige projekt bør i den nye struktur udarbejdes af PD i samarbejde med departementet, DJF og andre høringspartnere.

Ad 7. Sekretariatsfunktion for styregruppen for FVMs projekt om jordbrugets PRG 2005-7

I henhold til Fødevareministeriets ”Handlingsplan for jordbrugets plantegenetiske resurser 2005-2007” er der iværksat et 3-årigt projekt ved Danmarks JordbrugsForskning. Projektets overordnede mål er at gøre status for bevaringen af plantegenetiske resurser i Danmark og vurdere behovet for fremtidig indsats. Styregruppen har ikke direkte ophæng i lovgivning.

Til projektet er knyttet en styregruppe med otte medlemmer fra ministerier og institutioner på det plantegenetiske område. Udvalget mødes ca. to gange årligt. (Kommissorium og medlemsfortegnelse for styregruppen findes i bilag 3.a. og 3.b.) Mellem møderne er direktoratet efter behov i kontakt med projektmedarbejderen og med styregruppen f.eks. for at kommentere diverse tekstudkast.

Sekretariatsfunktion og formandsskab varetages af Sektor for Frø og Sædekorn i Plantedirektoratet. Styregruppen er nedsat på anmodning fra Fødevareministeriets departement.

Ad 8. Sekretariatsfunktion for Udvalget for Plantegenetiske Resurser

I henhold til forretningsordenen er ”Udvalget rådgivende for Fødevareministeren og for Plantedirektoratet i spørgsmål om bevarelse og udnyttelse af plantegenetiske resurser og om dansk deltagelse i internationalt samarbejde herom, herunder arbejdet i Nordisk Genbank”.

Udvalget består af 16 medlemmer fra bl.a. forskningsinstitutioner, erhvervsorganisationer og ministerier. Udvalget mødes typisk to gange årligt. (Forretningsorden og medlemsfortegnelse

findes i bilag 2.a. og 2.b.) Mellem møderne benytter Plantedirektoratet Udvalget som høringspart i aktuelle sager samt sender diverse oplysninger til Udvalget til orientering. Udvalget er oprettet på baggrund af generel bemyndigelsesskrivelse om oprettelse af udvalg fra Fødevareministeriets departement til Plantedirektoratet af 29. januar 1998. Udvalget for Plantegenetiske Resurser blev oprettet i 1999, som afløser for ”Det Danske Genbanknævn”, et nævn der blev oprettet, da Nordisk Genbank blev etableret i 1979.

Ad 9. Rådgivning/information om Fødevareministeriets PRG-demonstrationsprojekt

Mens DFFE er ansvarlige for dansk støtteordning vedr. demonstrationsprojekter om plantegenetiske resurser, og forestår udbetaling til projekterne, har Plantedirektoratet rådgivende funktion, når det skal afgøres, hvilke projekter der skal have støtte, og skal også medvirke til at informere om ordningens projekter.

Ad 10. National koordinator i relation til det europæiske samarbejdsprogram om PGR

Plantedirektoratet er national koordinator for det europæiske samarbejdsprogram om plantegenetiske resurser, ECP/GR, og deltager dermed i programmets styrekomité, som mødes hvert andet år og fastlægger programmets arbejdsplan. Direktoratet udnævner medlemmer til programmets faglige arbejdsgrupper og fungerer som national kontaktpunkt for henvendelser om programmet.

Ad 11. Deltagelse i EU-Kommissionens arbejdsgruppe vedr. PGR

Plantedirektoratet er fast deltager i denne arbejdsgruppe, som især drøfter spørgsmål, der vedrører FAOs arbejde med plantegenetiske resurser. Plantedirektoratet foreligger forud for møde relevante emner for departementet, blandt andet med henblik på afklaring af dansk holdning.

Ad 12. Deltagelse i FAO's arbejde med PGR

FAO har en række aktiviteter på det plantegenetiske område, som dels foregår via Kommissionen for Genetiske Resurser, dels via det styrende organ for den Internationale Traktat for Plantegenetiske Resurser for Fødevarer og Jordbrug. Plantedirektoratet er repræsenteret begge steder.

Ad 13. Øvrig ad hoc involvering i nordiske/EU/internationale fora

a) FAO-AGRI Rådsarbejdsgruppen

Plantedirektoratet er ikke repræsenteret i denne gruppe, men har ansvaret for formidling af relevant information, herunder dansk holdning, fra møderne i Kommissionsarbejdsgruppen. Normalt sker der først behandling af relevante sager i Kommissionsarbejdsgruppen, som så forelægger sin indstilling for Rådsarbejdsgruppen.

b) EU's stående komite for frø og forstligt formeringsmateriale

Plantedirektoratet er fast deltager i denne komite, som i den senere tid også har beskæftiget sig med en sag på det plantegenetiske område, nemlig udarbejdelsen af regler for handel med bevaringsværdige sorter, hobbysorter og miljøfrøblandinger.

c) EU's komite for Fællesskabets program om genetiske resurser

Direktoratet var fast deltager på møderne, hvor Fællesskabslovgivningen på området blev fastlagt. Nu hvor lovgivningen er på plads, deltager Plantedirektoratet ikke længere i fast i komiteens møder, men kontaktes *ad hoc* af de faste danske repræsentanter (som kommer fra Danmarks JordbrugsForskning (Ole Callesen & Morten Kargo Sørensen)).

d) Nordisk Genbanks bestyrelse

Plantedirektoratet er suppleant til Nordisk Genbanks bestyrelse¹⁶, og direktoratet bliver løbende anmodet om at kommentere aktuelle sager.

e) Andre nordiske fora

Plantedirektoratet er ikke fast repræsenteret i andre permanente nordiske grupper på genresurseområdet, men direktoratet er alligevel involveret i andet nordiske arbejde, f.eks.:

- Plantedirektoratet har været og er fortsat deltager i nogle NMR-finansierede projekter, som blev iværksat under det danske formandskab for NMR (Nordisk Ministerråd) i 2005,
- Plantedirektoratet inddrages *ad hoc* i sager, der drøftes i Nordisk Genresurseråd,
- Plantedirektoratet involveres *ad hoc* i andre sager, som f.eks. arbejdet med organisering af det nordiske genresursearbejde,
- Plantedirektoratet udnævner danske medlemmer til Nordisk Genbanks arbejdsgrupper.

f) Andre internationale fora

Fra tid til anden drøftes spørgsmål med relation til det plantegenetiske område i organisationer eller institutioner som UPOV (den internationale union for beskyttelse af nye plantesorter) eller CPVO (EU's sortskontor), hvor Plantedirektoratet er repræsenteret.

Ad 14. Udbetaling af tilskud vedr. Fødevareministeriets støtteordning for demonstrationsprojekter om PGR¹⁷

¹⁶ DJF v/Ole Callesen er dansk repræsentant.

¹⁷ Retsgrundlaget for tilskud til demonstrationsprojekter om bevaring og bæredygtig udnyttelse af plantegenetiske resurser til jordbrug og fødevarer fremgår af lov om støtte til landdistrikterne, jf. lovbekendtgørelse nr. 728 af 29. juni 2004. EU medfinansieringen er hjemlet i Rådets forordning (EF) nr. 1257/1999 om støtte til udvikling af land-

Arbejdet indebærer for DFFE tilretning af udbetalingsansmodninger¹⁸, udbetaling, kontrol/tilsyn, deltagelse i det overordnede arbejde på det plantegenetiske område, løbende konsultationer/rådgivning med/af tilsagnshavere, kommende ansøgere og div. interesserede.

Ad 15. Bekendtgørelse og vejledning vedrørende støtteordning for demonstrationsprojekter om PGR

DFFE har udarbejdet bekendtgørelse¹⁹ og vejledning til ordningen²⁰. Udarbejdelse af bekendtgørelser er en forholdsvis sjældent forekommende proces. Hvis der ikke skal notificeres, vil processen formentlig være relativt enkel, såfremt bekendtgørelsen fastholdes i kort form.

Ad 16. Udbetaling af tilskud til avlere af bevaringsværdige husdyrracer, m.v. samt finansiering af Genresurseudvalget

DFFE foretager udbetaling vedrørende støtteordning til avlere af bevaringsværdige husdyr samt ordning vedrørende støtte til avls- og bevaringsforeninger. I 2006 har DFFE anvist udbetaling af dyretilskud til 128 avlere. Desuden anvises udbetalinger til 9 avls- og raceforeninger. Tilskud til avls- og raceforeninger sker første gang i 2006, og da flere af foreningerne ikke er registreret i det centrale virksomhedsregister, har det været tidskrævende.

Henvendelser og vejledning vedr. støtteordningerne går direkte til/fra Genresurseudvalgets sekretariat på DJF, medmindre der er tale om simple spørgsmål vedr. udbetalingen (f.eks. vedr. ændring af bankkontonr., spørgsmål om, hvor lang tid der går inden pengene når frem, når de først er udbetalt via direktoratets udbetalingssystem m.v.)

Sekretariatet/Genresurseudvalget varetager således den substantielle ”kundekontakt”, oplysnings- og vejledningsfunktion, hvilket den del af det samlede budget, jf. ovenfor, der udbetales til sekretariatet også afspejler.

Ad 17. Koordinering af udarbejdelse af ministersvar på husdyrgenetiske resurser

Når for eksempel borgere eller Folketinget stiller spørgsmål til Fødevarerministeren vedrørende husdyrgenetiske resurser vil det pågældende spørgsmål normalt blive sendt til DFFE af depar-

distrikterne fra den europæiske Udviklings- og Garantifond for landbruget /EUFFL samt Kommissionens forordning (EF) nr. 1750/1999 af 23. juli 1999 om gennemførelsesbestemmelser.

¹⁸ Ordningen er ny, og der må derfor forventes en del dialog med tilsavnshavere om opgørelse og effektivering.

¹⁹ Bekendtgørelse nr. 1319 af 14. december 2005

²⁰ Lovgrundlag for avlertilskud blev tilvejebragt i 2004. Ved årsskiftet 2005-06 kunne det nye lovgrundlag for dyretilskud og tilskud til avlerforeninger - § 24 og § 66 i ”Lov om hold af Dyr” – træde i kraft (efter notifikation/godkendelse i EU). Hjemmelsgrundlag for tilskud til bevarings- og besøgscentre, som fastsat i en tekstanmærkning på de årlige finanslove (oprindeligt aktstykke) bortfaldt med udløbet af bevillingen hertil og med ikrafttrædelse af § 24 i lov om hold af dyr og ikrafttrædelsen af den nye bekendtgørelse i medfør heraf.

tementet med anmodning om svarudkast/redegørelse. Typisk videreformidler DFFE så spørgsmålet til Genresurseudvalgets sekretariat med anmodning om Genresurseudvalgets udtalelse.

Ad 18. Udarbejdelse af bekendtgørelser vedr. støtteordninger for husdyr genetiske resurser

DFFE har udarbejdet bekendtgørelse²¹ til de to støtteordninger vedrørende husdyr genetiske resurser. Udarbejdelse af bekendtgørelser er en forholdsvist sjældent forekommende proces. Hvis der ikke skal notificeres, vil processen formentlig være relativt enkel, såfremt bekendtgørelsen fastholdes i kort form og fortsat giver Genresurseudvalget mulighed for at indstille vedr. fordeling af midlerne.

Danmarks Jordbrugs Forskning (DJF)

Ad 19. Projektmedarbejder for Fødevareministeriets projekt om jordbrugets PGR

Danmark har forpligtet sig til at bevare landets genetiske ressourcer ved underskrivning af Konventionen om biologisk mangfoldighed, Den Globale Handlingsplan²² og FOAs internationale traktat for plantegenetiske resurser. Deltagerlandene påtager sig at gennemføre nationale handlingsplaner for bevaring og bæredygtig udnyttelse af de plantegenetiske ressourcer. I 2004 iværksatte Fødevareministeriet et projekt "handlingsplan for jordbruget plantegenetiske resurser 2005 – 2007", som har til formål at etablere et nationalt program, sikre det lovmæssige og juridiske grundlag for bevaringen, kortlægge eksisterende samlinger af danske plantegenetiske ressourcer samt skabe overblik over den nuværende bevaringsindsats²³ og vurdere behovet for fremtidig bevaring. En specialist er ansat til at beskrive ovenstående.

Ad 20. Sekretariatsfunktion for Genresurseudvalget

Udvalget til Bevarelse af Genresurser hos Danske Husdyr (Genresurseudvalget) (Se bilag 4 for forretningsorden og bilag 5 for vedtægter) varetager på vegne af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri den overordnede koordinering af bevaringsarbejdet vedrørende genresurser hos danske husdyr.

DJF varetager sekretariatsfunktionen for Udvalget. Udvalget afgiver indstillinger om støtte til avlere i form af dyretilskud og støtte til avls- og bevaringsforeninger, samt rådgiver departement/minister i husdyr genetiske spørgsmål, se også punkt 22 nedenfor. Endvidere indstiller Udvalget de danske medlemmer til Nordisk Genbanks dyreartsgrupper.

Genresurseudvalget er ikke nedsat med specifikke henvisninger til hjemmel i love eller bekendtgørelser.

²¹ Jf. Bekendtgørelse nr. 1177 af 8. december 2005 om tilskud til bevaring af husdyr genetiske resurser.

²² Den globale handlingsplan for bevaring og bæredygtig udnyttelse af plantegenetiske resurser for fødevarer og landbrug blev underskrevet i Leipzig i 1996, sammen med den såkaldte Leipzig deklARATION. Danmark har sammen med ca. 150 andre lande underskrevet deklARATIONEN.

²³ Størstedelen af de plantegenetiske ressourcer bevares i kraft af det nordiske samarbejde i Nordisk Genbank.

Ad 21. Administration af støtteordning for husdyr genetiske resurser, m.v.

I tilknytning til hovedopgaven, som er sekretariatsbetjening af genresurseudvalget, løser DJF en række andre opgaver i relation til Genresurseudvalget:

- Faglig vejledning af avlere og brugere af gamle husdyrracer, samt kontrol med at avlere, der har modtaget dyretilskud, overholder de fastlagte forpligtigelser (ca. 200 timer/år)
- Registrering af enkeltindivider af truede racer af kvæg, svin, får og geder (ca. 150-200 timer/år)
- Indgåelse af aftaler med donorejere om sædtapning og opsamling af embryoner. (ca. 120 timer/år)
- Etablering af partnerskabsaftaler med avls- og raceforeninger. (Ca. 120 timer/år) (for nærmere beskrivelse af dette samarbejde, se kap. 4)
- Indgåelse af aftaler med avlere om udstilling af dyr i forbindelse med historiske dyrskuer og lignende kulturhistoriske arrangementer. (Ca. 40 timer/år)
- Kortlægning af omfanget af aftaler mellem avlere af de gamle husdyrracer og aktører med interesse i natur- og landskabspleje. Arbejdet udføres af en studerende, men vil kræve ca. 170 timer i 2006 af sekretariatet ved DJF. Arbejdet pågår kun i 2006.
- Undersøgelse af den genetiske diversitet hos bestanden af Jysk Kvæg ved hjælp af DNA-analyser. Opgaven udføres af ekstern bistand, men vil kræver ca. 80 timer i 2006 af sekretariatet ved DJF. Opgaven pågår kun i 2006.

Sekretariatsvaretagelse og øvrige opgaver varetages af Afdelingen for Genetik og Bioteknologi på DJF.

Ad 22. Udarbejdelse - i sekretariatsfunktionen for Genresurseudvalget - af udtalelser til brug for ministersvar på vegne af Genresurseudvalget

Udvalget afgiver udtalelser om spørgsmål vedr. bevaringsarbejdet efter anmodning fra departementet/ministeren. Sekretariatet leverer fagligt input og faktuelle oplysninger til DFFE's og Departementets besvarelser af forespørgsler fra Folketinget, andre myndigheder samt borgerhenvendelser.

Ad 23. DJF-repræsentant i Genresurseudvalget

DJF har et medlem i Genresurseudvalget, som primært bidrager til udvalget med sagkundskab om bevaringsgenetik. Medlemmet varetager desuden nedennævnte (Pkt. 24-26) nordiske og internationale opgaver med relation til husdyr genetiske resurser for DJF.

Ad 24. Bestyrelsesmedlem i Nordisk Genbank Husdyr

DJF varetager posten som dansk bestyrelsesmedlem i Nordisk Genbank Husdyr. Arbejdet indebærer deltagelse i 3 årlige bestyrelsesmøder, 1-2 årlige seminarer/workshop, samt møder i relation til koordinering af det nordiske og det danske arbejde på området.

Ad 25. Medlem af FAO's Intergovernmental Technical Working group on Animal Genetic Resources

DJF er medlem af FAO's "Intergovernmental Technical Working group on Animal Genetic Resources". Under FAO findes også en regional europæisk sammenslutning (European Regional Focal point), hvor europæiske anliggender indenfor området diskuteres. Dette indebærer 1-2 årlige møder af 2-3 dage.

Ad 26. National Focal Point for FAO's arbejde med husdyrgenetiske resurser og medlem i den europæiske sammenslutning af NFP

DJF er af Fødevareministeriet udpeget som "National Focal point" i relation til FAO's arbejde med Farm Animal Genetic Resources, og det nationale kontaktpunkt er placeret ved DJF. Som nationalt kontaktpunkt deltager DJF i FAO-møder i Kommissionen for Genetiske Resurser, samt i møder i forbindelse med udarbejdelsen af FAO - "State of the world" rapporten på husdyrgenetiske resurser, som har pågået gennem de senere år.

Ad 27. National bevaring af materiale som supplement til Nordisk Genbank

De danske plantegenetiske ressourcer, der ikke bevares ved Nordisk Genbank, omfatter de vegetativt formerede planter og de vilde slægtninge til kulturplanterne. Frugtarterne bevares primært ved Den kongelige Veterinær og Landbohøjskoles Pomet i Tåstrup. De vegetativt formerede grønsager omfattende rabarber, peberrod, skalotteløg, jordskok og humle bevares i klonarkiv ved Danmarks Jordbrugsforsknings afdeling for havebrugsproduktion i Årslev. Desuden findes der en sikkerhedskollektion af æblesamlingen ved Dansk Landbrugsmuseum i Auning. Under en nylig iværksat forordning under Fødevareministeriet støttes etablering af yderligere sikkerhedskollektioner af de vegetativt formerede afgrøder. Kulturplanternes vilde slægtninge tænkes bevaret in situ.

Endvidere lægger DJF's institution i Årslev lokaler til opbevaringen af Nordisk Genbanks basiskollektion, der er sikkerhedskopier af de plantegenetiske resurser, som Nordisk Genbank selv opbevarer.

Ad 28. Bevaring af avlsmateriale fra husdyr

Genresurseudvalget administrerer de beholdninger af kryokonserveret genetisk materiale fra heste, kvæg, svin, får og geder, som under et beteges som Genbanken. Materialet, som for størstedelens vedkommende består af sæd, er opbevaret på forskellige lokaliteter og beholdere for at sprede risikoen for, at alt materiale fra en enkelt donor går tabt i tilfælde af svigt i de fysiske sikkerhedssystemer.

Tyresæden opbevares på DANSIRES to laboratorier i hhv. Assentoft og Bovlund. Beholdningerne omfatter ca. 100.000 inseminationsdoser fordelt på 571 donorer. De første henlæggelser

fandt sted i 1972, og der er aktuelt sædlagre, som er produceret før 1990 fra i alt 80 tyre. Sæden er dels indkøbt for offentlige midler, dels sponsoreret af danske kvægavlsforeninger. Sædlagre fra de gamle tyre benyttes fortsat i avlsarbejdet for bevarelse af levende bestande af gamle danske kvægracer.

Siden 1987 er Genbankens beholdninger desuden udbygget ved, at Genresurseudvalget foranstalter tapning af sæd fra donorer af gammel afstamning.

I perioden 2004-2007 udbygges Genbanken med sæd fra hingste, orner, væddere og bukke. Desuden opbygges lagre af kryokonserverede embryoner af svin, kvæg, får og geder.

Donorerne udvælges af Genresurseudvalgets sekretær i samråd med avls- og raceforeningerne. I budgettet for 2006 er der afsat 200.000 kr. til drift og udbygning af Genbanken.

Ad 29. Styrelsesmedlem af Nordisk Genbank for planter

DJF er Danmarks repræsentant i Nordisk Genbank for planter. Det indebærer deltagelse i 4 årlige bestyrelsesmøder og i seminarer, workshops og andre møder, som relaterer sig til det nordiske genresuresamarbejde.

Ad 30. Dansk repræsentant i komiteen under EU's genresurseprogram

EU har iværksat et program, der giver støtte til projekter om genetiske resurser (Rådsforordning 870/2004). Der er knyttet en komite til programmet, som overvåger dets gennemførelse. DJF er dansk repræsentant i denne komité.

Ad 31. Formand for Udvalget for plantegenetiske resurser

DJF er formand for Plantedirektoratets rådgivende udvalg for plantegenetiske resurser. Udvalget mødes typisk 2 gange årligt. Dagsorden og verserende sager drøftes med Plantedirektoratet før disse møder.

Ad 32. Faglig viden om plantegenetiske resurser

DJF ligger inde med en omfattende faglig viden om plantegenetiske resurser, dels som følge af konkrete forskningsaktiviteter, dels som følge af deres bevaringsarbejde, sortsafprøvning samt deltagelse i udvalg og styrelser (f.eks. Nordisk Genbanks). Denne viden er vigtig input til Fødevareministeriets myndighedsberedskab, og især Plantedirektoratet drøfter ofte sager på det plantegenetiske område med DJF.